

บทที่ 2

วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

หนังสือพิมพ์คืออะไร

คำจำกัดความว่าหนังสือพิมพ์คืออะไรนั้น กูด (Cater V. Good 1959) ได้ให้คำจำกัดความไว้อย่างน่าสนใจว่า หนังสือพิมพ์คือสิ่งตีพิมพ์ออกมาตามระยะเวลาที่กำหนดติดต่อกันไปเป็นลำดับ มีลักษณะเป็นกระดาษขนาดใหญ่จำนวนหลายแผ่นพับ จุดมุ่งหมายเพื่อเสนอข่าวสารและสิ่งที่น่าสนใจทั่วไปตามปกติกำหนดออกเป็นรายวัน หรือรายสัปดาห์ แต่ถ้าเพื่อการศึกษา อาจออกเป็นรายักษ์ หรือรายเดือนก็ได้

หนังสือพิมพ์เป็นสิ่งตีพิมพ์สาธารณะทั่วไป ประกอบด้วยข่าว ความคิดเห็น สารคดี โฆษณา รายการบันเทิงและอื่น ๆ เป็นสถาบันใหม่ มีเสรีภาพแห่งการพิมพ์ ทำหน้าที่เป็นมติมหาชนคอยตรวจสอบการบริหารงานของรัฐบาล เป็นธุรกิจส่วนบุคคล ทำงานเพื่อหวังกำไร ความสำคัญของหนังสือพิมพ์อยู่ที่การวิพากษ์วิจารณ์และให้ความรู้แก่ประชาชน เนื้อหาส่วนใหญ่ของหนังสือพิมพ์คือข่าว เช่น ข่าวการศึกษา ข่าวกีฬา ข่าวนันทนาการ ธุรกิจ ข่าวอุตสาหกรรม และเกษตรกรรม เป็นต้น

ท.บ. (2508 : 25) เขียนไว้ในคู่มือนักข่าวว่า คำว่า "ข่าว" ตรงกับหนังสือพิมพ์ว่า นิวส์ (News) หมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม ข่าวแบ่งตามหลักการทั่วไปแล้ว จะได้เป็นสี่ประเภท คือ ข่าวการเมืองทั้งภายในประเทศและต่างประเทศทั่วโลก ข่าวอาชญากรรม ข่าวศาล และข่าวเศรษฐกิจสังคม ซึ่งประกอบด้วย การเคลื่อนไหวที่เกี่ยวกับสังคม เศรษฐกิจทั่วไป และรวมทั้งกีฬาด้วย ถ้าแบ่งข่าวตามประเภทที่มาจะได้เป็น 3 ประเภท คือ ข่าวสดที่เพิ่งเกิดขึ้น ข่าวแท่งคือข่าวที่ได้มาจากกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ และข่าวจังหวัด เป็นต้น

วัตถุประสงค์ของหนังสือพิมพ์

หนังสือพิมพ์เป็นสื่อมวลชนประเภทแรกที่เข้ามามีบทบาทในสังคมไทยตั้งแต่ปลายสมัยรัชกาลที่ 3 ยุคต้น มุ่งที่การเสนอข่าว และการให้ความรู้แก่ผู้อ่าน เป็นสำคัญ ในปัจจุบันพบว่าวัตถุประสงค์ดำเนินการก็เพื่อเสนอข่าวสาร มุ่งแสวงหาผลประโยชน์ทางธุรกิจ

จากการเปรียบเทียบวัตถุประสงค์ของหนังสือพิมพ์ในอดีตกับปัจจุบันพบว่า

1. หนังสือพิมพ์ทั้งในอดีตและปัจจุบันมีความเป็นตัวเอง ในการกำหนดวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานมาก
2. เนื้อหาสาระของหนังสือพิมพ์ทั้งในอดีตและปัจจุบันต่างก็อยู่ในแนวเดียวกัน คือ มุ่งให้ข่าวสารและความรู้ และเป็นแหล่งให้บริการด้านธุรกิจ
3. หนังสือพิมพ์ทั้งในอดีตและปัจจุบันต่างก็มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหาผลประโยชน์ทางธุรกิจ เหมือนกัน
4. หนังสือพิมพ์ในปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะมุ่งไปในทางที่จะให้สาระเฉพาะมากกว่าหนังสือพิมพ์ในอดีต
5. หนังสือพิมพ์ในปัจจุบันมุ่งที่จะสนองความต้องการของผู้อ่านในระดับทั่วไป ซึ่งต่างจากวัตถุประสงค์ของหนังสือพิมพ์ในอดีตที่คำนึงถึงผู้อ่านเฉพาะกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เจ้านายขุนนาง และข้าราชการในระดับสูงมากกว่าประชาชนทั่วไป

ประเภทของหนังสือพิมพ์

มีหลายคนพยายามที่จะแบ่งหนังสือพิมพ์ออกเป็นประเภทต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อต้องการให้ประชาชนมีความเข้าใจตรงกัน และสะดวกแก่การเรียกชื่อ การแบ่งหนังสือพิมพ์ออกเป็นประเภทต่าง ๆ นั้น ส่วนมากอาศัยเกณฑ์ 2 ประการคือ เวลาที่ออกจำหน่ายประการหนึ่ง และลักษณะรูปร่างของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ แต่ถึงแม้ว่าจะมีหลักเกณฑ์เช่นนั้นแล้วก็ตาม เท่าที่ปรากฏความคิดเห็นของแต่ละคนก็ไม่เหมือนกันดัง เช่น

อดัมส์ (Adams) ได้แบ่งหนังสือพิมพ์ออกเป็น 4 ประเภทคือ

1. หนังสือพิมพ์รายวัน (daily newspapers) คือหนังสือพิมพ์ที่ออกจำหน่ายสม่ำเสมอเป็นประจำทุกวัน มักจะพิมพ์ในเมืองหลวงหรือเมืองใหญ่ ๆ ลงข่าวทุกชนิด เช่น ข่าวต่างประเทศ ข่าวในประเทศ ข่าวธุรกิจการค้า ข่าวกีฬา ข่าวสังคมและข่าวบันเทิง เป็นต้น ข่าวที่น่าสนใจเป็นข่าวสดซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวันนั้นหรืออย่างช้าไม่เกิน 2-3 วัน

2. หนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ (weekly newspapers) เป็นหนังสือพิมพ์ประจำท้องถิ่น หรือเมืองเล็ก ๆ ออกจำหน่ายทุก ๆ 7 วัน มักจะออกกลาง ๆ สัปดาห์ คือในวันพฤหัสบดี เสนอข่าวในท้องถิ่น ไม่ค่อยลงข่าวทั่วโลก เช่น หนังสือพิมพ์รายวัน นิยมลงข่าวที่ไม่มีใน หนังสือพิมพ์รายวัน ส่วนมากจะลงรายละเอียดเกี่ยวกับบุคคลและเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม หรือชุมชนใกล้เคียง หนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ทำง่ายกว่าหนังสือพิมพ์รายวัน คณะบรรณาธิการซึ่ง รวมถึงนักข่าวประจำไม่จำเป็นต้องมีจำนวนมากนัก

3. หนังสือพิมพ์เฉพาะ (special newspapers) เป็นหนังสือพิมพ์ของกลุ่มชน เพื่อประโยชน์ของหมู่ชน เช่น สโมสร และสมาคมต่าง ๆ เป็นต้น กำหนดเวลาออกสม่ำเสมอ เป็นรายเดือนบ้าง รายสองเดือนบ้าง เนื้อหาสาระมักจะเป็นความรู้ และข่าวสารจำกัดอยู่ใน ขอบเขตของวงการณ์นั้น ๆ โดยเฉพาะ

4. หนังสือพิมพ์โรงเรียน (school newspapers) เป็นหนังสือพิมพ์ที่โรงเรียน ต่าง ๆ ที่สนใจในงานด้านหนังสือพิมพ์จัดทำขึ้น เป็นกิจกรรม เสริมหลักสูตรอย่างหนึ่งของนักเรียน มีขนาดเล็กกว่าหนังสือพิมพ์ประเภทอื่น กำหนดเวลาออกเป็นรายสัปดาห์ รายปักษ์ รายเดือน เป็นต้น เรื่องที่ลงมักจะเป็นเกี่ยวกับทางด้านวิชาการ และเหตุการณ์ต่าง ๆ ของโรงเรียนทั้งในอดีต และปัจจุบัน

วิฑูรย์ วิรยพันธุ์ (2504 : 99-108) แบ่งหนังสือพิมพ์ออกเป็น 6 ประเภท คือ

1. หนังสือพิมพ์รายวัน (daily newspapers)

2. หนังสือพิมพ์รายคาบ (magazine) คือหนังสือพิมพ์ที่เย็บเป็นเล่ม กำหนดออก เป็นสัปดาห์ รายทศ รายปักษ์ รายเดือน และรายปี ลงบทความสารคดี ขันเทิง วิจารณ์ ข่าวกีฬา ข่าวบันเทิง บางฉบับสรุปข่าวทั้งภายใน และนอกประเทศเข้าไว้ด้วย

3. หนังสือพิมพ์ประเภทการค้า เป็นหนังสือพิมพ์ของสมาคม และสโมสรต่าง ๆ มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่วิชาการในแขนงใดแขนงหนึ่ง และเพื่อโฆษณาขายสินค้าที่ตนมีอยู่ บางฉบับตีพิมพ์นวนิยาย สารคดี การท่องเที่ยว วิทยุ กีฬา และอื่น ๆ

4. แผ่นปลิว (pamphets) คือข้อความที่พิมพ์ลงบนกระดาษแผ่นเดียว นิยมใช้สำหรับโฆษณา หรือการติดต่อหรือแจ้งความใด ๆ

5. หนังสือ ได้แก่ หนังสือพิมพ์และหนังสือเย็บเล่มทุกชนิด

6. จดหมายเหตุ ได้แก่ เอกสารบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

ชิต วิภาสวัช (2510 : 24) ยังได้แบ่งหนังสือพิมพ์เมืองไทยออกเป็น 2 ประเภท คือ ประเภท "นครบาล" คือหนังสือพิมพ์ที่พิมพ์ขึ้นในเขตเมืองหลวง และประเภท "ภูธร" ซึ่งหมายถึงหนังสือพิมพ์ที่ตีพิมพ์ออกจำหน่ายในเขตต่างจังหวัดทั่วประเทศนอกจากในจังหวัดกรุงเทพมหานคร

อิทธิพลของหนังสือพิมพ์

สื่อมวลชนคือ เครื่องมือคมนาคมสื่อสารที่ใช้กับบุคคลจำนวนมาก ซึ่งได้แก่ หนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ วิทยุ และโทรทัศน์ สื่อมวลชนทำหน้าที่บริการ คือแพร่หลายเรื่องราว ข่าวสารต่าง ๆ ให้การบันเทิงโฆษณาสินค้า และให้การศึกษาแก่ประชาชน ในบรรดาสื่อมวลชนทั้ง 4 อย่างนั้น หนังสือพิมพ์มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อสังคม การเมือง และการศึกษามากที่สุด เพราะสามารถจะโน้มน้าวจิตใจให้ประชาชนมีความเชื่อและความคิดเห็นคล้ายคลึงตามได้ง่าย ทั้งนี้เพราะหนังสือพิมพ์มีคุณสมบัติมาก และพิเศษกว่าสื่อมวลชนประเภทอื่น

หนังสือพิมพ์ เป็นสื่อมวลชนที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อความรู้สึคนึกคิด และชีวิตประจำวันของคนส่วนใหญ่ที่ได้รับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ หนังสือพิมพ์ย่อมมีบทบาทมากกว่าในการเสนอข่าวข่าวสารใด ๆ ที่ไม่เกี่ยวกับความมั่นคงของประเทศ แต่เพื่อปากท้องของประชาชน หรือนายทุน เกือบหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นอยู่ หรือนักการเมืองที่มีอิทธิพล ตลอดจนข่าวสัพเพเหระ เรื่องส่วนตัวของชาวบ้าน บทนำ บทวิจารณ์ หรือคอลัมน์ ประจำอื่น ๆ ซึ่งผู้เขียนมักสอดใส่ความคิดเห็นส่วนตัว อารมณ์เกลียดชังส่วนตัว เป็นเครื่องชี้ขาด อย่างมีอคติต่อผู้ตกเป็นข่าว อันเป็นการสร้างความแตกแยกในสังคม ในบางครั้งหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ เขียนตีประเด็นไปคนละแง่ หรือแม้แต่ในฉบับเดียวกันก็ตามยังมีความขัดแย้งกันเอง จนผู้อ่านเกิดความสับสนไม่แน่ใจหรือ เข้าใจผิดไปก็มี โดยทั่วไปแล้ว

ผู้อ่านมักอ่านหนังสือพิมพ์ประจำฉบับเดียว โดยไม่มีโอกาสรู้เห็นข้อเท็จจริง ย่อมถูกชักจูงไปได้ง่าย สังเกตตัวอย่างอันนี้จากการขุดคุ้ย หรือวงสนทนาถึงปัญหาบ้านเมืองนั้น ผู้สนทนามักพูดหรือแสดงความคิดเห็นตามที่คนได้รู้ได้อ่านมาจากหนังสือพิมพ์ ดังนั้นหากพวกเขาได้รับฟังข่าวสารที่ผิด ๆ ย่อมทำให้เกิดปัญหาค่อยไปตั้งคำถามที่ว่า "ปากกาของคนใจ ย่อมชักจูงให้ผู้อ่านพลอยใจไปด้วย"

หนังสือพิมพ์มีส่วนชักจูงให้ผู้อ่านคล้อยตามหรืออมเม่าผู้อ่านเพื่อเพิ่มจำนวนจำหน่ายหนังสือพิมพ์บางฉบับอมเม่าด้วยอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ เช่นการพาดหัวข่าวให้น่าสนใจ

ในบางครั้งหนังสือพิมพ์ใช้การพาดหัวข่าวที่ทำให้ประชาชนตื่นตกใจ มีหนังสือพิมพ์บางฉบับที่ทำหน้าที่เป็นสื่อมวลชนที่ดี ด้วยการลงข่าวตามความเป็นจริง ทั้งยังได้เสนอแนะทางที่ดีแก่ผู้อ่าน คอยปกป้องผลประโยชน์ของผู้อ่าน ซึ่งจะได้รับการสนับสนุนจากประชาชน ผู้รักษาความเป็นธรรม แต่มักจะเจออุปสรรคเพราะขัดผลประโยชน์กับรัฐบาล หรือนายทุน

เนื่องจาก เล็งเห็นอิทธิพลดังกล่าวแล้ว นักการเมือง รัฐบาล หรือนายทุนใหญ่จึงพยายามที่จะควบคุมอิทธิพลเหนือหนังสือพิมพ์หรือใช้หนังสือพิมพ์เป็นเครื่องสนับสนุนการแสวงหาผลประโยชน์ของคน หากจะพิจารณาให้ดีจะเห็นได้ไม่ยากนัก

✓ ด้วยอิทธิพลดังกล่าวนี้ ผู้อ่านจึงควรใช้วิจารณญาณตัดสินว่าตนควรอ่านหนังสือพิมพ์ฉบับใดที่ให้คุณค่าแก่ตนเอง สร้างสรรค์ความคิดอันดีต่อสังคม ให้ข้อเท็จจริงที่เชื่อถือได้

~หนังสือพิมพ์ในฐานะสื่อมวลชนที่มีอิทธิพลต่อผู้อ่าน ควรจะสำรวจตัวเองว่าได้เสนอผลงานด้วยความเป็นธรรม รับผิดชอบต่อจรรยาบรรณของนักหนังสือพิมพ์ ปกป้องผลประโยชน์ของประชาชนอย่างสมภาคภูมิหรือไม่ หนังสือพิมพ์จะต้องเสนอข่าวสารตามความเป็นจริง ด้วยแนวนโยบายที่จะยืนหยัดเคียงข้างคนส่วนใหญ่ คือประชาชนโดยไม่เกรงกลัวต่ออำนาจเผด็จการ หรืออิทธิพลใด ๆ พร้อมทั้งจะใช้อิทธิพลของตนที่มีอยู่ชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องต่อผู้อ่าน แม้จะได้รับความกระทบกระทั่งอนันต์ก็ตาม นี่คือนักหนังสือพิมพ์ของประชาชนที่แท้จริง

* บทบาทของหนังสือพิมพ์กับการพัฒนา เด็กและ เยาวชน

หนังสือพิมพ์ เป็นสื่อที่มีอิทธิพลอย่างมากคือความรู้สึกรู้สึกนึกคิดและชีวิตประจำวันของ คนส่วนใหญ่ หนังสือพิมพ์ช่วยกระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดความตื่นตัว ตลอดจนสำนึกในหน้าที่ด้าน การเมือง สังคม และการศึกษา (นวลนิภา มณีฉาย 2524 : 30)

ประโยชน์ที่ เด็กได้รับจากการอ่านหนังสือพิมพ์มีดังนี้

1. เด็กได้รับความรู้หลายด้าน ช่วยยกระดับปัญญาแก่เด็ก เนื่องจากหนังสือพิมพ์ ช่วยพัฒนาทางด้านความรู้ และความคิดมากที่สุด เช่น ความรู้รอบตัว รู้ทันเหตุการณ์ต่าง ๆ บทความ และบทวิจารณ์ให้ประโยชน์ในด้านความคิดริเริ่ม
2. ช่วยให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์ เช่น การเปิดคอลัมน์ฝึกสมอง ลองปัญญา ทายปัญหาชิงรางวัล ต่อภาพ ฯลฯ
3. ให้ความเพลิดเพลิน เกิดอารมณ์ขัน ได้พักผ่อนสมอง
4. ให้ข้อคิดและคติธรรมบางเรื่อง เช่น เกี่ยวกับคติธรรมและสอดแทรกศีลธรรม อันดี แนะนำบุคคลที่ประกอบกรรมดี แนะนำการวางตัว เตือนให้ระวังภัยอันตรายต่าง ๆ เช่น ภัยจากยาเสพติด ภัยธรรมชาติ ภัยจากโจรผู้ร้าย ฯลฯ
5. เด็กใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์จากการอ่านหนังสือพิมพ์ เก็บเอาสิ่ง น่ารู้และน่าสนใจไปใช้ประกอบการเรียนและการพูดคุย
6. เป็นการพัฒนาทักษะในการอ่าน ถ้าหนังสือพิมพ์มีเนื้อหาที่เด็กสนใจ ก็จะช่วย จูงใจให้เด็กอ่านบ่อย ๆ และสม่ำเสมอ รู้คำและศัพท์ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นตามประสบการณ์ (คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2522 : 75-76)

บทบาทของหนังสือพิมพ์ในด้านให้การศึกษา

หนังสือพิมพ์มีบทบาทในการให้การศึกษาและความรู้แก่สังคมทุก ๆ ด้าน เพราะ หน้าที่ของหนังสือพิมพ์คือให้แสงสว่าง ให้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง ส่ง เสริมความก้าวหน้าทาง

ทวิปัญญา ช่วยการศึกษา และปลูกฝังวัฒนธรรมอันดีแก่ประชาชน จึงเปรียบประหนึ่งสถานศึกษาของผู้ใหญ่และเด็กรวมกัน (อุทธรณ์ พลกุล 2517 : 115-116)

หนังสือพิมพ์ได้ช่วยส่งเสริมการศึกษาทั้งแบบ เป็นทางการ และแบบไม่เป็นทางการ หนังสือพิมพ์ให้ประโยชน์อย่างกว้างขวางในด้านการเรียนการสอน สามารถใช้ได้ครบทุกวิชา ผู้สอนมีหน้าที่แนะนำให้ผู้รู้จักวิธีวิเคราะห์ และควรให้นักเรียนอ่านเป็นประจำ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2521 : 14)

ในด้านบทบาทหนังสือพิมพ์ต่อการศึกษา หากจะพิจารณาถึงผลที่ผู้อ่านได้รับแล้ว หนังสือพิมพ์ให้คุณค่าทางการศึกษาดังนี้ (คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2525 : 114)

1. ช่วยให้อ่านมีความรู้กว้างขวางขึ้น ข่าวดูและสารคดีบางเรื่องอาจช่วยเสริมสร้างและเพิ่มพูนความรู้ในวิชาที่เรียนให้กว้างขวางขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้เรียนเป็นคนที่ทันต่อเหตุการณ์และสามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ความเป็นไปของการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบันได้อย่างดีอีกด้วย
2. ช่วยปลูกฝังนิสัยให้เป็นคนรักการอ่าน มีความกระตือรือร้นที่จะค้นคว้าหาความรู้เพิ่ม เติมอยู่เสมอ
3. ช่วยให้อ่านมีความคิดวิจารณ์เนื้อหา และเรื่องราวต่าง ๆ จากการอ่าน และก่อให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความเชื่อมั่นในตนเอง
4. ทำให้ทราบความเคลื่อนไหว และการค้นคิดสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ และให้ความรู้รอบตัว
5. ข่าวดูการเมือง การปกครอง ทำให้ผู้อ่านรู้นโยบายการปกครองประเทศ ประพฤติตนได้อย่างถูกต้องและรู้หน้าที่พลเมือง
6. ทำให้ทราบความเป็นไปของประเทศต่าง ๆ ในโลก ทราบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ จึงมีประโยชน์ต่อการศึกษาภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ต่างประเทศ

7. ข่าวดาษฏากรรม เป็นตัวอย่างในเรื่องของศีลธรรมและความประพฤติ มีประโยชน์ด้านการศึกษาพฤติกรรมของคนในสังคมทางด้านจิตวิทยาและสังคมวิทยา
8. ให้ความรู้ทางสุขศึกษา การรักษานามัย และการป้องกันโรค
9. ข่าวเกี่ยวกับศาสนา อารยธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ทำให้มีความรู้ทางสังคมวิทยา ประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นรายละเอียดปลีกย่อยนอกจากในตำราเรียน
10. ใช้เก็บไว้เป็นประวัติศาสตร์ นำไปเก็บ เป็นหลักฐานอ้างอิงได้
11. ใช้วิเคราะห์เหตุการณ์ในขณะนั้น
12. นำมา เป็นอุปกรณ์การเรียนการสอนในห้องเรียนได้โดยตรง เช่น
 - ก. ฝึกทักษะในการอ่าน การย่อความ ศึกษาแบบอย่างของการเรียนลักษณะต่าง ๆ ฝึกทักษะการพูดหลังการอ่านหนังสือพิมพ์
 - ข. ให้นำเข้าสู่บทเรียน ประกอบ เนื้อหาบางตอน ฯลฯ

หนังสือพิมพ์รายวันมีบทบาทสำคัญในการให้การศึกษาอบรมกับ เด็กและ เยาวชนด้วย เด็กที่กำลังศึกษาเล่าเรียน หรือเรียนจบการศึกษาภาคบังคับ จากโรงเรียนแล้วไม่มีโอกาสได้เรียนต่อ ก็มีโอกาสดูหาความรู้และทราบความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ของสังคมได้จากหนังสือพิมพ์เท่ากัน ข่าว บทความและสารคดี ในหนังสือพิมพ์มักจะมี เนื้อหาครอบคลุมหลายวิชา เช่น การเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ซึ่งผู้อ่านสามารถเลือกอ่านเองตามต้องการ โดยเฉพาะในเมืองหลวง หนังสือพิมพ์รายวันนับเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิตประจำวันของประชาชน (นวลนิภา มณีฉาย 2524 : 42)

บทบาทของสื่อมวลชนต่อการพัฒนาความคิดของเด็กและเยาวชน

สื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในหมู่เยาวชน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้เยาวชน เป็นพลเมืองดีต่อไปในอนาคต สื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อเยาวชนเป็นอย่างมาก เพราะนอกจากจะช่วยส่งเสริมความรู้ทันต่อเหตุการณ์ มีความทันสมัย เปลี่ยนแปลงด้านวัฒนธรรมแล้ว สื่อมวลชนยัง เสริมสร้างให้เยาวชนเกิดความคิดสร้างสรรค์เป็นลักษณะความคิดอย่างกว้างขวาง หรือความคิดหลายแง่หลายมุมที่เรียกว่า ความคิดแบบอเนกมัย (devergent thinking) ทำให้สามารถคิดและค้นพบความสัมพันธ์ใหม่ ๆ ของสิ่งต่าง ๆ ความสำเร็จในการคิดแก้ปัญหา ตลอดจนการประดิษฐ์คิดค้นสิ่งแปลก ๆ

ใหม่ ๆ ขึ้น (บารุง สุขพรรณ 2524 : 115-116) สำหรับเด็กนั้นความคิดไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นทันทีทันใด แต่เป็นสิ่งที่ค่อยเป็นค่อยไป โดยอาศัยประสบการณ์ต่าง ๆ เป็นเครื่องช่วยให้เด็กยังเกิดความคิดทีละน้อย

ประโยชน์ของหนังสือพิมพ์

การอ่าน เป็นวิธีหนึ่งซึ่งทำให้คนเราสามารถเรียนรู้อะไรต่าง ๆ ได้ในเวลารวดเร็ว การอ่านมีประโยชน์อยู่ 2 ประการ คือ เพื่อแสวงหาความรู้ และแสวงหาความเพลิดเพลินในปัจจุบันนี้หนังสือพิมพ์ได้เจริญแพร่หลายมาก คนทุกคนไม่มีโอกาสเข้าศึกษาวิชาต่อในชั้นมหาวิทยาลัยได้ แต่ทุกคนย่อมมีโอกาสอ่านหนังสือพิมพ์ได้ และในหนังสือพิมพ์ผู้อ่านจะได้พบหลักต่าง ๆ ในการก่อสร้างชีวิต ในทางศีลธรรม และความประพฤติในทางวิชาความรู้ และทางการเมือง หรืออาจกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่าหนังสือพิมพ์เป็นเสมือนบิดามารดา โรงเรียน วิทยาลัย ธรรมาสันนิทรมหาสถาน ตัวอย่าง และที่ปรึกษารวมกันอยู่ทั้งหมดในสิ่งเดียวกัน

ในเมืองไทย ปัจจุบันหนังสือสำหรับเด็กและเยาวชนอ่านสนุกสนาน และมีคุณภาพสูงมีน้อย หนังสือพิมพ์มีส่วนแก้ปัญหาอันนี้ได้บ้างตามสมควร และถ้าหากว่าหนังสือพิมพ์ได้รับการพิจารณาปรับปรุงจากเจ้าหน้าที่ปกครอง และนักการศึกษาให้มีคุณภาพเข้าขั้นมาตรฐานแล้ว ผลดีในการที่เยาวชนจะได้รับจากการอ่านหนังสือพิมพ์มีอเนกประการ คือ

1. ทำให้เด็กได้เรียนรู้ด้านต่าง ๆ ของชีวิตมากขึ้น
2. ให้ความบันเทิงผ่อนคลายอารมณ์
3. ทำให้ได้เพิ่มความรู้ ความคิด อันจะเป็นประโยชน์ในการศึกษา และในการปรับตัวเข้ากับสังคม
4. ทำให้มีจินตนาการ
5. ทำให้มีรสนิยมนที่ดี จากการที่ได้อ่าน ได้เห็นศิลปะทั้งดงามจากรูปภาพในหนังสือพิมพ์
6. ทำให้เกิดนิสัยที่ดี

นอกจากนี้ รมย์ อุปรมย์ (2511 : 29) ยังได้กล่าวว่า ครูและนักเรียนจะได้รับประโยชน์จากหนังสือพิมพ์ในแง่การสอนการเรียนอีกด้วย คือ

1. เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษา และวิเคราะห์เหตุการณ์ปัจจุบัน
2. เพื่อเป็นพื้นฐานให้นักเรียนได้ศึกษา เกี่ยวกับข่าวสำคัญทั้งภายในและนอกประเทศ
3. เพื่อฝึกทักษะในการอ่านให้แก่ นักเรียน
4. เพื่อศึกษาวิเคราะห์การโฆษณาชวนเชื่อ
5. เพื่อศึกษาแบบอย่างของการเขียนลักษณะต่าง ๆ
6. เพื่อการอภิปรายและรายงานกิจกรรม
7. เพื่อฝึกภาษาต่างประเทศ
8. เพื่อใช้จัดนิทรรศการและการทำสมุดภาพ

การอ่านหนังสือพิมพ์

เพื่อให้ผู้อ่านได้รับประโยชน์จากการอ่านหนังสือพิมพ์มากที่สุด เบคคอฟ (Beckoff 1956 : 5) ได้เสนอกฎการอ่านหนังสือพิมพ์ไว้ ดังนี้

1. พยายาม เจียด เวลาอ่านหนังสือพิมพ์ทุกวัน
2. เลือกอ่านหนังสือพิมพ์ฉบับที่ดีที่สุด ซึ่งได้แก่หนังสือพิมพ์ที่เสนอข่าวยุติธรรม แน่نون และละเอียดลออ หน้าแรกของหนังสือพิมพ์เป็นบทบรรณาธิการ และคอลัมน์ที่แสดงความคิดเห็นที่แหลมคมในแง่ต่าง ๆ ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญมากสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องอ่านก่อน
3. เลือกอ่านเรื่องที่สำคัญและมีคุณค่า อย่าเลือกอ่านเฉพาะเรื่องราวที่สนใจแต่เพียงอย่างเดียว
4. ข่าวหรือคอลัมน์ใดที่เห็นว่าสำคัญและน่าสนใจ ควรอุทิศเวลาอ่านให้มากกว่าเรื่องราวที่สำคัญและน่าสนใจรองลงไป
5. อ่านอย่างระมัดระวังพินิจวิเคราะห์ มีวิจารณ์ญาณและเหตุผล โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการทำผิดกฎหมายและนโยบายการเมือง อย่าด่วนเชื่อข่าวโฆษณาชวนเชื่อทุกกรณี
6. วางตัวเป็นกลาง ไม่ลำเอียงในข่าวใด ๆ
7. ควรติดตามอ่านข่าวสำคัญให้ต่อเนื่องกัน เพื่อจะได้มีความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ

ได้ดียิ่งขึ้น

8. ไม่ควร เชื่อข่าวทั้งหมดโดยสิ้นเชิง พยายามตรวจสอบข้อเท็จจริงจากหนังสือพิมพ์ฉบับอื่นหรือจากสื่อมวลชนประเภทอื่นบ้างในบางโอกาส

จรรยาบรรณนักหนังสือพิมพ์

จักรวาล ชาตุนวงค์ (2509 : 249-250) ได้เขียนจรรยาบรรณนักหนังสือพิมพ์ไว้เป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. รายงานข่าวด้วยความซื่อตรงและสุภาพ ไม่บิดเบือนข้อเท็จจริงด้วยประการต่าง ๆ
2. เคารพความไว้วางใจใด ๆ ที่ได้รับจากการติดต่อในหน้าที่
3. ส่งเสริมภราดรภาพในมวลสมาชิก และละเว้นการถือเอาประโยชน์ของเพื่อนสมาชิกเป็นของตนเองโดยไม่ชอบธรรม
4. ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวในการปฏิบัติหน้าที่และรับสินจ้างรางวัลหรือผลประโยชน์ใด ๆ อันเป็นเครื่องจูงใจให้ไม่เคารพหน้าที่และอาชีพ
5. ปฏิบัติการให้ได้มาซึ่งข่าว ภาพ และเอกสารต่าง ๆ ด้วยวิธีการอันชอบธรรม
6. แสดงตนว่าเป็นผู้แทนหนังสือพิมพ์ก่อนจะสัมภาษณ์บุคคลหนึ่งด้วยความมุ่งหมายจะนำเรื่องนั้น ๆ มาพิมพ์โฆษณา
7. รักษาและส่งเสริมเกียรติคุณ และชื่อเสียงแห่งความเป็นนักหนังสือพิมพ์ไว้อย่างดี

เนื่องจากหนังสือพิมพ์มีความสำคัญต่อบุคคลทั่วไป ไม่ว่าจะอยู่ในวัย เด็กหรือผู้ใหญ่ ดังที่ฮัทจิ้นส์ บรรณาธิการบริการตอบคำถามผู้มีชื่อเสียงของสหรัฐอเมริกา กล่าวว่า ไม่มีความจำเป็นที่เราจะต้องมาถกเถียงกันถึง เรื่องความสำคัญของวารสาร และหนังสือพิมพ์ในงานบริการตอบคำถามอีก คนสมัยนี้ตั้งแต่วัย เด็กจน เฒ่าใหญ่ขึ้นมาต่างอ่าน และใช้หนังสือพิมพ์ และวารสาร เพื่อแสวงหาความรู้มากกว่าหนังสือเล่มอื่นเสียอีก (Magaret Hutchins 1944 : 103) เฟรเซอร์ บอนด์ (Freser F. Bond 1955 : 6) ได้กล่าวไว้ในหนังสือ เรื่องวารสารศาสตร์เบื้องต้น (An Introduction to Journalism) ว่าคนอเมริกันส่วนมากอ่านหนังสือพิมพ์รายวัน มากกว่า อ่านวารสาร หรือหนังสือ คูภาพยนตร์ หรือฟังวิทยุ และเมื่อ เปรียบ เทียบหนังสือพิมพ์กับหนังสืออ้างอิงทั่วไป ผลปรากฏว่า หนังสือพิมพ์มักให้รายละเอียดของสถานการณ์หรือเรื่องเกี่ยวกับท้องถิ่นนั้น ๆ ซึ่งเรื่องเหล่านี้ไม่อาจหาได้ในหนังสืออ้างอิงทั่วไป

หน้าที่ของหนังสือพิมพ์

เอ็ดการ์ เดล (Edgar Dale 1941 : 14-28) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ที่จะต้องปฏิบัติไว้ดังต่อไปนี้

1. หนังสือพิมพ์จะต้องข่างานข่าวอย่างถูกต้องตรงตามความเป็นจริง และเป็นข่าวที่น่าสนใจ เนื้อหาของข่าวต้องมีความสมบูรณ์พอ หัวข่าวต้องตรงกับเนื้อหาข่าว ข่าวนั้น ๆ จะต้อง เป็นที่น่าสนใจ หรือมีความหมายต่อผู้อ่าน และข่าวนั้นจะต้องไม่ถูกตัด เสียสิ้นจนอ่านไม่รู้เรื่อง
2. หนังสือพิมพ์จะต้องทำหน้าที่แปลความหมายของข่าว เช่น หนังสือพิมพ์ลงข่าวว่าสหรัฐอเมริกาเลิกมาตรฐานทองคำใน ค.ศ. 1933 หนังสือพิมพ์จะต้องอธิบายให้ผู้อ่านเข้าใจด้วยว่ามาตรฐานทองคำนั้นคืออะไร และมีความเป็นมาอย่างไร
3. หนังสือพิมพ์จะต้องให้ความเห็นประกอบข่าวด้วย มีลักษณะการเขียนเชิงบรรณาธิการ และที่สำคัญยิ่งก็คือความเห็นเหล่านั้น จะต้อง เป็นที่เชื่อถือได้เต็มไปด้วยเหตุผลที่มีหลักฐานและปราศจากอคติ
4. หนังสือพิมพ์มีหน้าที่ที่จะต้องช่วย เหลือชุมชนให้สามารถดำเนินธุรกิจได้โดยสะดวก เช่น การโฆษณาแบบแยกประเภทในหน้าหนังสือพิมพ์ ทำให้ทราบว่าจะซื้ออะไรได้ที่ไหน และหนังสือพิมพ์ที่ตีนั้นควรพิจารณา โฆษณาว่ามีค่าควรแก่การโฆษณาหรือไม่ ไม่ควร เห็นแก่รายได้แต่อย่าง เดียว
5. หนังสือพิมพ์ต้องช่วยผู้อ่านแต่ละคนในด้านธุรกิจการงาน การสันทนการ ครอบครัวและปัญหาอื่น ๆ เช่น หนังสือพิมพ์นั้นมียอดล้นมีสุขภาพอนามัย หรือในเรื่องอื่น ๆ เช่น การวิจารณ์ละคร ภาพยนตร์ เหล่านี้ เป็นต้น
6. หนังสือพิมพ์มีหน้าที่ให้การบันเทิง เพื่อเป็นการพักผ่อนอารมณ์ หนังสือพิมพ์มิเพียงให้ความรู้และข่าวสารเท่านั้น ต้องให้สาร์บันเทิงด้วย เช่น การ์ตูนล้อสังคม การ์ตูนขำขัน เรื่องชวนหัวต่าง ๆ เรื่องสั้น นวนิยาย เหล่านี้ เป็นต้น

ข้อจำกัดของหนังสือพิมพ์

การควบคุมของหนังสือพิมพ์ นอกจากถูกกำหนดโดยพระราชบัญญัติการพิมพ์ กำหนดวิธีปฏิบัติงานในการดำเนินการพิมพ์แล้วยังมีการควบคุมในด้านเนื้อหาสาระโดยทางอ้อมโดยกฎหมายฉบับอื่น อาทิเช่น กฎหมายอาญา เป็นต้น ซึ่งผู้ที่ทำการควบคุมอยู่นอกระบบของสื่อมวลชน นอกจากนี้ก็ยังมี การควบคุมด้วยตนเอง และโดยจรรยาบรรณของหนังสือพิมพ์ซึ่งก็ยังไม่มีความเด็ดขาดมากพอ เพราะไม่มีบทลงโทษประการหนึ่ง สมาคมวิชาชีพเองก็ยังไม่สามารถรวมตัวกันได้อย่างแน่นอน

✓ หนังสือพิมพ์โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ออกเป็นรายวัน ส่วนใหญ่เน้นด้านการให้ข่าวสารมากกว่าการบันเทิง เนื้อหาด้านข่าวจึงเป็นปัจจัยสำคัญ การควบคุมการเสนอข่าวให้ตรงกับความเป็นจริง ไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดี เป็นเรื่องที่สำคัญสำหรับหนังสือพิมพ์ สมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย สมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย ได้ประกาศนโยบาย และจรรยาบรรณไว้เป็นแนวทางสำหรับสมาชิกของคณพิงปฏิบัติ เป็นเพียงเครื่องกระตุ้นให้นักหนังสือพิมพ์สำนึกในหน้าที่และบทบาทของคนในฐานะ เป็นสื่อมวลชนเท่านั้น

ข้อจำกัดอีกประการหนึ่งของหนังสือพิมพ์ก็คือ กิจการหนังสือพิมพ์ เป็นธุรกิจที่หวังผลกำไร ผู้ประกอบกิจการต่างคนต่างก็มุ่งหวังที่จะกอบโกยผลประโยชน์ใส่ตน การรวมตัวกันของหนังสือพิมพ์จึงเป็นไปได้ยาก ความร่วมมือระหว่างกันก็มีน้อย องค์การทางหนังสือพิมพ์จึงมีขนาดเล็ก มีบทบาทและหน้าที่ในขอบเขตที่ค่อนข้างจะแคบ ความร่วมมือกับกิจการสื่อมวลชนประเภทอื่น ๆ ก็มีน้อยมาก จากการศึกษาพบว่า วิทยุและโทรทัศน์เป็นสื่อมวลชนที่ใกล้ชิดกับหนังสือพิมพ์มากที่สุด ส่วนใหญ่เป็นความร่วมมือในด้านของข่าว แต่ที่น่าแปลกก็คือ ความร่วมมือระหว่างนิตยสารกับหนังสือพิมพ์มีความร่วมมือกันน้อยมาก แสดงให้เห็นว่าแม้จะเป็นสื่อประเภทสิ่งพิมพ์ด้วยกัน แต่เมื่อลักษณะหน้าที่และวัตถุประสงค์แตกต่างกันแล้ว ความร่วมมือก็เกิดขึ้นได้ยาก

ข้อจำกัดเกี่ยวกับผู้อ่านและเทคนิคในการพิมพ์ก็เป็นสิ่งกำหนดบทบาทและหน้าที่หนังสือพิมพ์ด้วยเช่นกัน เพราะผู้อ่านเรื่องที่มีสาระถูกต้องน่าเชื่อถือและรวดเร็ว อีกทั้งเป็นที่สนใจ การที่จะสนองความต้องการเหล่านี้ก็ต้องอาศัย เทคนิคการพิมพ์ที่ทันสมัยที่สามารถพิมพ์

ได้เป็นจำนวนมากในเวลาอันรวดเร็ว การที่มีผู้นิยมอ่านมาก เป็นแรงจูงใจแก่ผู้ที่จะลงโฆษณา และยังมีโฆษณามากขึ้นเท่าไรสถาบันหนังสือพิมพ์ก็ยิ่งมีความมั่นคงขึ้นเท่านั้น จากการสำรวจพบว่า ร้อยละ 75 ของหนังสือพิมพ์รายวันมาจากการโฆษณา ส่วนที่เหลือมาจากการจำหน่าย ดังนั้นหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่จึงมักมุ่งเสนอสาระตามใจผู้อ่าน เพื่อหวังรายได้จากการโฆษณา ทำให้ละเลยการเสนอสาระตามบทบาท และหน้าที่ของสื่อมวลชนที่ควรกระทำ จึงเป็นสิ่งที่หนังสือพิมพ์คำนึงถึงน้อย เค็มที่

หนังสือพิมพ์ในประเทศไทย

บัญชา และคณะ (2508 : 4-6) ได้พูดถึงเกี่ยวกับกิจการพิมพ์ในประเทศไทยไว้ ดังนี้

กิจการพิมพ์เริ่มมีขึ้นในประเทศไทยตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 3 หมอแคน บิช แบร์ลี หรือ หมอบรัดเลย์ บิชชัณนาหรืออเมริกา ได้ออกหนังสือพิมพ์รีคอร์เดอร์ทั้งฉบับภาษาไทย และภาษาอังกฤษ แต่ 2 ปีต่อมาก็ยุติไป เนื่องจากเหตุผลทางการเมือง ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 4 ได้มีหนังสือพิมพ์ของทางราชการ คือ "ราชกิจจานุเบกษา" ออกได้ปีเดียวก็ยกเลิก จนกระทั่งสมัยรัชกาลที่ 5 จึงได้ออกจำหน่ายอีกครั้ง จนกระทั่งปัจจุบันในสมัยรัชกาลที่ 5 มีหนังสือพิมพ์รายวันเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก แต่มีอายุสั้น ที่เป็นภาษาไทย ได้แก่ ข่าวราชการรายวัน วารศัพท์รายวัน ภาษาไทยรายวัน เป็นภาษาอังกฤษมี บางกอกเคลีเดอเวร์ไคเซอร์ สยามเคลีแอดเวร์ไคเซอร์ สยามออฟเซอ์ฟรายวัน และภาษาจีนคือ จีนโนสยาม วารศัพท์รายวัน ในสมัยรัชกาลที่ 6 มีหนังสือพิมพ์เกิดขึ้นหลายฉบับ แต่มีอายุไม่ยืนนาน ที่สำคัญได้แก่ความาโยรายวัน สยามราชฎร์รายวัน และบางกอกการ เมือง

หนังสือพิมพ์ของไทยในปัจจุบัน เจ้าของเป็นบุคคล และบริษัทเป็นธุรกิจการค้าเพื่อผลกำไร หนังสือพิมพ์รายวันเกือบทั้งหมดพิมพ์ในกรุงเทพฯ ทั้งที่เป็นภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาจีน หนังสือพิมพ์เข้าบางฉบับ สามารถส่งถึงลูกค้าต่างจังหวัดได้ภายในวันเดียว ส่วนหนังสือพิมพ์รายวันย้ายมักจะส่งถึงลูกค้าในต่างจังหวัดได้อย่างเร็วในวันรุ่งขึ้น หนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีจำนวนจำหน่ายสูงสุดแต่ในด้านจำนวนจำหน่ายที่แท้จริงมักจะถือ เป็นความลับ เจ้าของไม่ค่อยยอมเปิดเผย

องค์การศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติได้กำหนดมาตรฐาน
ต่ำสุดไว้ว่า ประเทศหนึ่งควรมีหนังสือพิมพ์รายวัน 1 ฉบับต่อพหุเมือง 10 คน ถ้าลอง
เปรียบเทียบกับมาตรฐานอันนี้แล้ว จะเห็นว่าประเทศไทยยังด้อยกว่าอีกหลายประเทศ และยัง
ต่ำกว่ามาตรฐานต่ำสุดขององค์การศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติอยู่มาก
กล่าวคือปัจจุบันไทยมีหนังสือพิมพ์รายวัน เฉลี่ยเพียง 1 ฉบับต่อพหุเมือง 150 คน เท่านั้น

ความแพร่หลายของหนังสือพิมพ์รายวันโดยเฉลี่ยมาตรฐานต่ำสุดของยูเนสโก 1 ฉบับ
ต่อประชาชน 10 คน สหรัฐอเมริกา 1 ฉบับต่อประชาชน 3 คน เยอรมันตะวันตก 1 ฉบับต่อ
ประชาชน 3.2 คน อังกฤษ 1 ฉบับต่อประชาชน 3.5 คน ญี่ปุ่น 1 ฉบับต่อประชาชน 3.8 คน
ไทย 1 ฉบับต่อประชาชน 150 คน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปิยะพร ดิษฐโสภิตา (2514 : 114-115) ได้สำรวจเรื่อง "การอ่านหนังสือพิมพ์
รายวันของนักเรียนพยาบาลโรงพยาบาลสงขลา พ.ศ. 2514" เกี่ยวกับลักษณะการอ่าน
ความสนใจในหมวดต่าง ๆ ของข่าว ตลอดจนทัศนคติ และความคิดเห็นต่อหนังสือพิมพ์รายวัน
โดยการวิเคราะห์ข้อมูล หาค่าร้อยละจากประชากรตัวอย่างจำนวน 180 คน สรุปผลการวิจัยว่า
นักเรียนพยาบาลส่วนใหญ่นิยมอ่านหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ สยามรัฐ และไทยรัฐ และอ่านเมื่อมี
เวลาว่าง โดยใช้เวลาอ่านครั้งละ 15-30 นาที ส่วนใหญ่อ่านหนังสือพิมพ์ที่ติดนอน คอลัมน์ข่าว
ที่นักเรียนพยาบาลสนใจมากที่สุดคือ ข่าวในประเทศ ข่าวการศึกษา และข่าววิชาการ สำหรับ
อุปสรรคของนักเรียนพยาบาลในการอ่านหนังสือพิมพ์รายวันคือ โรงเรียนจัดหาหนังสือพิมพ์รายวัน
ให้อ่านไม่เพียงพอ และไม่มีเวลาว่างพอ นักเรียนพยาบาลส่วนใหญ่มีความเห็นว่าหนังสือพิมพ์รายวัน
มีประโยชน์ และต้องการให้ทางห้องสมุด และติดนอนจัดหาหนังสือพิมพ์ทุกฉบับมาไว้

กาญจนา เมธิกุล (2515 : 84) ได้ทำการสำรวจเรื่อง "ประสิทธิผลของ
หนังสือพิมพ์รายวันที่มีต่อนักเรียนในโรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม" โดยผู้วิจัยได้ใช้วิธีรวบรวม
ข้อมูลเป็น 3 ชั้น คือใช้แบบสังเกตโดยตรง การสัมภาษณ์ และออกแบบสอบถามแก่นักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 192 คน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า หนังสือพิมพ์มีประสิทธิผลทางด้าน

การศึกษาวิชาภาษาไทย วิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และสุขภาพอนามัย หนังสือพิมพ์รายวันมีประสิทธิผลด้านการเลียนแบบทางด้านอาชญากรรม การเลือกอาชีพ และการเดินขบวน นอกจากนี้หนังสือพิมพ์รายวันเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดแรงกระตุ้นต่อนักเรียนทั้งด้านดี และด้านเสีย

สมทรง แสงแก้ว (2515 : 84) ได้สำรวจ "ความสนใจต่อหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยของนิสิตนักศึกษาที่เข้าใช้ห้องสมุดแห่งชาติ พ.ศ. 2515" ผลการวิจัยสรุปได้ว่านิสิตนักศึกษาสอนใจอ่านหนังสือพิมพ์สยามรัฐมากที่สุด นิสิตนักศึกษาชายนิยมอ่านเป็นประจำมากกว่านิสิตนักศึกษาหญิง และมีความสนใจอ่านข่าวต่างประเทศเท่า ๆ กับข่าวในประเทศ รองลงมาคือหมวดวิชาการทั่วไป เรื่องการศึกษา และกีฬา ตามลำดับ นิสิตนักศึกษาชายสนใจข่าวกีฬามากกว่านิสิตนักศึกษาหญิง นิสิตนักศึกษาจำนวนมากมีความเห็นว่า การอ่านคอลัมน์ต่าง ๆ ประจำทำให้ทันต่อเหตุการณ์บ้านเมือง และมีความรู้ทางวิชาการเพิ่มขึ้น และเห็นว่าหนังสือพิมพ์เสนอข่าวรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ แต่ความน่าอ่านของเรื่อง ข่าวต่างประเทศและข้อคิดเห็นจากบุคคลภายนอกยังมีน้อย

ศิริมา ทองเสวด (2517 : 71) ได้ศึกษา "ความคิดเห็นของอาจารย์ และนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาสังคมศาสตร์ เกี่ยวกับบทบาทของหนังสือพิมพ์ที่มีต่อการศึกษา" โดยส่งแบบสอบถามไปยังอาจารย์ประจำ นักศึกษาภาคปกติทั้งชายและหญิง ที่อยู่ในคณะที่มีการศึกษาด้านสังคมศาสตร์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยการส่งแบบสอบถามส่มประชากรตัวอย่างจำนวน 642 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า อาจารย์และนักศึกษาล้วนใหญ่อ่านหนังสือพิมพ์ทุกวัน โดยอ่านที่บ้าน และช่วงเวลาที่อ่านไม่แน่นอนแล้วแต่โอกาส หนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยที่อาจารย์ส่วนใหญ่อ่านเป็นประจำคือ สยามรัฐ และประชาธิปไตย ส่วนนักศึกษานิยมอ่านหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ทั้งนักศึกษาและอาจารย์ส่วนใหญ่สนใจข่าวการเมือง บทความและบทวิจารณ์มากที่สุด ส่วนเนื้อหาประเภทบันเทิง และการโฆษณา

มอร์แกน (Morgan 1972 : 5727-A) ได้วิจัยเกี่ยวกับแบบแผน (patterns) การอ่านหนังสือพิมพ์ของกลุ่มประชากรต่าง ๆ ในสหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะของกลุ่มประชากรที่มีความแตกต่างกันในเรื่องแบบแผนของการอ่านอย่างเด่นชัด เช่น ชายกับหญิง คนมีอายุมากที่สุดกับคนที่มีอายุน้อยที่สุด และคนที่มีการศึกษาสูงที่สุดกับคนที่มีการศึกษาดำที่ต่ำที่สุด

คนที่แต่งงานแล้วกับคนที่ เป็นโสด และคนที่ทำงาน เต็มเวลากับคนที่ทำงานขาง เวลาในหนึ่งวัน และคนที่ประกอบอาชีพกับคนที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ

การศึกษาเรื่องนี้ยังได้ข้อสรุปอีกว่า การเลือกอ่านบทบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ นั้นขึ้นอยู่กับบทบาทและสถานะของผู้อ่าน เช่น พื้นฐานทางครอบครัว เพศของผู้่าน การศึกษา สถานะการแต่งงาน สภาพแวดล้อม เกี่ยวกับการทำงานซึ่งล้วนแล้วแต่มีอิทธิพลอย่างมากต่อการพิจารณา เลือกอ่านบทบรรณาธิการของแต่ละบุคคล

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังปรากฏว่า เนื้อหาของข่าวที่มีจำกัดไม่ เป็นส่วนที่ประกอบที่ สำคัญในการ เลือกอ่านของผู้อ่านแต่อย่างใด

กิลเลอร์โม (Gillermo 1973 : 1306-1307) ได้ทำการวิจัย เพื่อสำรวจ หนังสือพิมพ์ ตาลิบา (Taliba) ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ภาษาตากาล็อกฉบับที่เก่าแก่มาฉบับหนึ่งของประเทศฟิลิปปินส์ ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ตั้งมาแต่ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีส่งแบบสอบถาม เป็นภาษาตากาล็อกให้กับสมาชิกของหนังสือพิมพ์ตาลิบา ซึ่งได้ สุ่มมาจากผู้ที่อยู่ในตำบลต่าง ๆ จำนวน 450 คน เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ได้รับคำตอบกลับคืนมา 89.7 เปอร์เซ็นต์ ผลการวิจัยพบว่า เนื้อหาที่ผู้สนใจมากที่สุดคือ คอลัมน์ความคิดเห็นบทบรรณาธิการ ข่าวเกี่ยวกับกิจกรรมของนักเรียนและนักศึกษา การประชุมสภา ส่วนเนื้อหาซึ่งผู้อ่านไม่ค่อยสนใจก็ คือเรื่องเพศกับ เรื่องอาชญากรรม

ผู้ที่อ่านหนังสือพิมพ์ตาลิบา ส่วนมากชอบที่จะให้ตาลิบา เป็นสื่อกลางที่สำคัญที่จะอำนวยความสะดวกให้ข่าวสารความรู้กับชุมชน ในจำนวนผู้อ่านตาลิบานี้ส่วนใหญ่ซื้ออ่านเอง และ ยังปรากฏว่าส่วนมากผู้อ่าน เหล่านี้จะมี เครื่องรับวิทยุและโทรทัศน์ เป็นของตนเองด้วย และบางที ยังบอกรับ เป็นสมาชิกหนังสือพิมพ์และนิตยสารฉบับอื่น ๆ อีกด้วย นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างการ เป็นเจ้าของสื่อกับการศึกษาที่ได้รับด้วย และผู้มีการศึกษาสูงส่วนมาก จะบอกรับ เป็นสมาชิกสิ่งพิมพ์

จากผลการวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศดังกล่าวข้างต้น ทอสรุปให้เห็นถึงความเกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้คือ จากผลการวิจัยในประเทศพบว่า ทั้งอาจารย์มหาวิทยาลัยและผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษาและต่ำกว่า ส่วนใหญ่อ่านหนังสือพิมพ์ทุกวัน เวลาที่อ่านไม่แน่นอนแล้วแต่โอกาส หนังสือพิมพ์ที่ชอบอ่านมากคือหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เดลินิวส์ และสยามรัฐ อ่านเพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์บ้านเมือง และให้มีความรู้ทางวิชาการเพิ่มขึ้น สนใจอ่านเนื้อหาประเภทข่าว ทั้งข่าวในประเทศและต่างประเทศ โดยเฉพาะข่าวการเมือง บทความและบทวิจารณ์มากที่สุด ส่วนเนื้อหาประเภทบันเทิง และโฆษณายังให้ความสนใจน้อยมาก และมีความคิดเห็นว่าเนื้อหาประเภทต่าง ๆ มีประโยชน์ต่อการเรียนการสอน และการดำเนินชีวิตประจำวัน

ส่วนผลการวิจัยของต่างประเทศพบว่า การเลือกอ่านเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ขึ้นอยู่กับบทบาทและสถานะของผู้อ่าน อาจเป็นฐานะทางครอบครัว เพศของผู้อ่าน สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการทำงานมีอิทธิพลอย่างมากต่อการพิจารณาเลือกอ่าน โดยเฉพาะบทบรรณาธิการ ส่วนเนื้อหาของข่าวไม่ เป็นส่วนประกอบที่สำคัญในการเลือกอ่านของผู้อ่านแต่อย่างใด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย